

VERENIGING VRIENDEN VAN HET BEATRIXPARK

BELEIDSPLAN 2020 – 2025

INHOUD

- 2** KORTE GESCHIEDENIS VAN HET PARK
- 3** DE GESCHIEDENIS VAN DE VERENIGING
- 3** DOEL EN MIDDELEN
- 4** VERANTWOORDING
- 4** STAND VAN ZAKEN
  - 4** PARK ALGEMEEN
  - 5** DE ARTSENIJHOF
  - 5** KINDERBAD EN OMGEVING
  - 5** GROTE VIJVER EN KASTANJERING
  - 6** GROTE WEIDE EN EREPLATEAU
  - 6** ENTREE C. DOPPERKADE EN ROSENTHALBANK
  - 6** WILDE BLOEMENWEIDE MET SASSAFRASSEN
  - 6** BEETHOVENKAVEL
  - 7** RAI-GEBIED
  - 7** ZUIDASDOK
- 7** STERKTE- EN ZWAKTEANALYSE
- 9** WAT HEBBEN WE BEREIKT
- 10** COMMUNICATIE
- 10** OVERIGE ZAKEN DIE DE AANDACHT VRAGEN
- 11** PLATTEGROND BEATRIXPARK
- 12** VRIEND WORDEN

KORTE GESCHIEDENIS VAN HET PARK

Het Beatrixpark is in de periode 1936-1938 als werkverschaffingsproject aangelegd naar het ontwerp van de in de regio Amsterdam legendarische Jakoba H. Mulder van de gemeentelijke dienst Stadsontwikkeling. Het park strekte zich in eerste instantie uit vanaf het Scheldeplein tot aan de (pas na de Tweede Wereldoorlog daadwerkelijk) verlengde Beethovenstraat.

Vanaf 1958, toen de nieuwe RAI gebouwd werd, besloeg het park het gebied tussen het oostelijke deel van de Prinses Irenestraat, de Beethovenstraat (achter de oostelijke strokenbouw van de Cornelis Dopperkade), het Zuideramstelkanaal, de villa's van de Diepenbrockstraat, de Boerenwetering en het RAI-Congrescentrum.

In 1972 werd het park onderdeel van de Floriade. Een groot aantal Floriade-elementen werd nadien gehandhaafd en enkele daarvan zijn ook nu nog aanwezig: de Artsenijhof, smalle klinkerpadjes en de zitcirkels bij de grote speelweide, de kastanjering met palissade rond de grote vijver, het Ereplateau en de (nog te renoveren) paviljoentjes.

Ondanks hevige protesten uit de buurt kreeg de RAI aan het begin van de jaren 90 van het stadsbestuur toestemming voor de bouw van

de Parkhal in het aantrekkelijke zuidoostelijke deel van het park. Verscheidene bijzondere restanten van het Floriade-project gingen toen alsnog verloren. De rustieke Groene zoom naar het Amstelpark is sindsdien verworden tot een aan- en afvoerroute van de Parkhal, met een fietspad ernaast.

Ter compensatie van het verloren gegane deel werd in 1993 een braakliggende strook tussen A10, Beethovenstraat en St. Nicolaaslyceum aan het park toegevoegd: de natte vallei.

Deze natte vallei is inmiddels grotendeels drooggelegd en deels bebouwd. Er zijn plannen voor nog meer bebouwing. Hier geldt overigens wel de afspraak: wat er van het park af gaat, wordt weer gecompenseerd (rood voor groen / groen voor rood). Daarbij zal soms voor groen ook blauw ingevuld worden, iets wat wij aanvankelijk wel, maar nu niet langer onoverkomelijk vinden. Blauw kan niet meer ineens toch bebouwd worden; water voegt ook iets toe aan een park. Water zorgt ook voor een duidelijke afscheiding en biedt kansen voor flora en fauna.

Het park ligt op opgespoten grond en heeft daarom voor Amsterdamse begrippen een vrij bijzondere vegetatie. Het oudste deel is

ontworpen als landschapspark, waarin in Engelse stijl heuveltjes, vijvers, beekjes en kronkelige paden zijn aangelegd. Het omvat een zeldzaam bomenbestand van bijna driehonderd bijzondere en inheemse bomen, dat veel belangstellenden trekt. Bovendien huizen er diverse bijzondere soorten vogels en vlinders.

Het Beatrixpark is - mede als gevolg van zijn wat afgelegen situering - altijd een rustig stadspark geweest, waarvan het oude deel als een parel in het Amsterdamse parkenbestand wordt gewaardeerd. In 2005 besloot de gemeente dit deel als gemeentelijk monument aan te wijzen. In het voorjaar en de zomer van 2020 (corona) werd het park door een veel grotere groep mensen gebruikt dan ooit te voren. Al snel bleek dat het park niet op deze grote hoeveelheden bezoekers is toegerust (onvoldoende banken, vuilnisbakken en sanitair).

Door de enorme ontwikkeling van de Zuidas met de daarbij behorende komst van een Dok en verbreding van de A10, is die rust nu, zeker aan de randen, ver te zoeken. Ook de doorgaande fietsroutes worden veel intensiever gebruikt. Des te belangrijker is het de balans te zoeken en te behouden tussen de levendige randen en het rustige oude deel.

DE GESCHIEDENIS VAN DE VERENIGING

De Vereniging Vrienden van het Beatrixpark werd op 4 december 1981 opgericht door buurtbewoners, die voorzagen dat de aan de orde zijnde uitbreiding van de RAI en de daarop volgende planning van het WTC een aanslag op het park zouden (kunnen) betekenen.

Het tekende zich immers af, dat het park geheel of gedeeltelijk ten prooi zou vallen aan bebouwing en/of de

aanleg van parkeervoorzieningen. Zij vreesden een snelle verloedering en wilden zich daartegen met alle macht verzetten.

Het initiatief sloeg aan en diverse acties volgden. De bouw van de Parkhal kon niet meer worden tegengehouden, maar verdere uitbreiding van de RAI en andere bebouwing in het park is tot de komst van de Zuidas niet meer

serieus aan de orde geweest. Het park bleef sindsdien bestaan -weliswaar in verkleinde opzet - en de kans dat het opgeheven zal worden is nu uitgesloten.

De vereniging is erkend als een ANBI (giften aan een goed doel zijn voor de belasting aftrekbaar). Zij telde begin 2020 ruim 1.000 leden. Een bestuur van vrijwilligers behartigt de dagelijkse zaken.

DOEL EN MIDDELEN

De vereniging ziet het Beatrixpark als een oase van rust en stelt zich tot doel om dit karakter te bewaren. Het park biedt iedereen in de nabije omgeving de mogelijkheid om te ontsnappen aan de drukte. Buurtbewoners kunnen er relaxen, andere mensen ontmoeten en de hond uitlaten.

De vereniging wil statutair dit doel bereiken door:

- het geven van voorlichting
- het organiseren en stimuleren van bij een park passende activiteiten zoals natuurexcursies en kleinschalige (jeugd)evenementen
- het beschermen van het groen tegen ongewenste activiteiten, zoals extra parkeerplaatsen, wegen en bebouwing

Het bestuur onderneemt daarvoor het volgende:

a. belangenbehartiging

- overleggen met gemeente c.q. bestuurscommissie (voorheen stadsdeel) en Dienst Zuidas over onderwerpen als planning, uitvoering en beheer
- lobbyen bij beleidsmakers
- samenwerken met andere organisaties, zoals zusterorganisaties en natuur- en milieuteams
- PR en communicatie over actuele onderwerpen
- informeren en polsen van de leden van de vereniging
- signaleren van ongewenste situaties in het park
- inschakeling van deskundigen in bijzondere gevallen
- waar nodig het voeren van rechtsgedingen

b. organisatie

- activiteiten en jubilea
- contact zijn voor externen
- verkrijging van (waarderings)subsidies t.b.v. vrijwilligerswerk
- werving vrijwilligers

c. uitvoeren van werkzaamheden in het park

- coördinatie van de vrijwilligers die de Artsenijhof onderhouden
- ondersteuning van vrijwilligers die verwaarloosde delen van het park onderhanden nemen, concreet: de bestrijding van de Japanse duizendknoop
- plaatsen en onderhouden van boomnaambordjes
- incidentele schoonmaakacties, zoals in coronatijd

d. ondersteunen en bevorderen van natuur en cultuur

- fotografen of filmers die het park als onderwerp hebben
- plaatsing van beelden in het park
- natuurvoorlichting door het Groene boekje en de bomenkaart
- geluidswandeling

VERANTWOORDING

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af in de Algemene Ledenvergadering aan de hand van schriftelijke rapportages, jaarstukken en financiële gegevens, die gepubliceerd worden in de nieuwsbrief, die twee keer per jaar verschijnt.

De financiële situatie van de vereniging is gezond en we gaan ervan uit dat dit de komende beleidsperiode zo zal blijven. Incidentele schenkingen vallen de vereniging ten deel, soms zijn dit geldbedragen, soms in de vorm

van parkmeubilair. Nadere informatie is te vinden op de website (www.vriendenbeatrixpark.nl).

Daarnaast biedt het bestuur hier uitgebreide informatie over het park en zijn omgeving in de ruimste zin, zoals historische achtergronden, diverse (verwijzingen naar) documentatie en een fotoarchief. Ook worden de leden en andere belangstellenden op de hoogte gehouden van actuele zaken. Dit gebeurt via e-mails en links op de site naar andere – voor het park belangrijke – organisaties.

STAND VAN ZAKEN EN BLIK OP DE TOEKOMST

Om een startpunt voor dit vierde beleidsplan te bepalen, geven wij de huidige stand van zaken weer en de verschillende ontwikkelingen in het park en de directe omgeving. Soms refereren we aan resultaten uit het verleden. En geven waar relevant een blik vooruit.

PARK ALGEMEEN

De in 2005 verkregen gemeentelijke monumentale status voor het oudste deel van het park biedt een behoorlijke bescherming tegen infrastructurele maatregelen en/of bouwplannen.

De contouren van dit gebied liggen vast, maar een deel van het groengebied valt erbuiten, zoals de strook langs de Diepenbrockstraat waar gebouwtjes staan van Liander en Waternet. Alles is vastgelegd in het bestemmingsplan; waarvan de grenzen dus anders lopen dan die van de monumentale status. Dat scheidt enerzijds duidelijkheid, maar kan ook verwarring geven.

Het dagelijkse beheer van het park is door de centrale stad gedelegeerd aan het stadsdeel. Het (her)planten van bomen, groot onderhoud van

paden en watergangen wordt echter centraal aangestuurd en uitgevoerd. Daardoor is het niet altijd duidelijk bij wie de regie ligt en kost het vaak veel tijd en energie om dit te achterhalen of om bepaalde zaken gerealiseerd te krijgen. Daarnaast worden ook nog derden (ad hoc) ingehuurd, die niet altijd goed bekend zijn met het park, met alle gevolgen van dien. Zo is het voorgekomen dat zaken niet conform gemaakte afspraken zijn uitgevoerd en dat het moeilijk te achterhalen is wie daarvoor verantwoordelijk was.

In alle gevallen blijft echter de gemeente c.q. het stadsdeel eindverantwoordelijk.

Door het veranderende grootstedelijk beleid zijn/worden de budgetten voor het onderhoud van de openbare groene ruimte flink gekort. De beperking van de middelen zorgt ervoor dat er minder onderhoud gepleegd wordt/zal worden. Gezien de ervaring bij de uitbraak van de coronapandemie blijven we pleiten voor juist extra middelen en inspanningen voor het onderhoud van parken en openbare ruimten in Amsterdam.

DE ARTSENIJHOF

Sinds de Floriade van 1972 maakt de Artsenijhof (medicinale kruidentuin) deel uit van het Beatrixpark. In de jaren negentig van de vorige eeuw was de hof totaal verwilderd en er bleek geen budget meer voor goed arbeidsintensief onderhoud. Groenbeheer maakte plannen om de kruidentuin te verwijderen en te vervangen door gras. Het bestuur van de Vereniging Vrienden van het Beatrixpark heeft daarop voorgesteld de hof te gaan onderhouden met vrijwilligers, mits de gemeente zou zorgen voor renovatie en het onderhoud van paden en hagen. Ook de kosten van de beplanting zouden voor de gemeente zijn. Dat is toegezegd en wordt in grote lijnen nagekomen. In 2022 bestaat de Artsenijhof vijftig jaar.

Sinds 2000 wordt de Artsenijhof onderhouden door een groep van ongeveer dertig vrijwilligers, begeleid door een professional. De vereniging beschouwt dit als een van haar belangrijkste projecten voor nu en in de toekomst. Zij faciliteert, financiert en koestert dit vrijwilligerswerk, maar zal vooral ook moeten zorgen dat de gemeente de afspraken blijft nakomen, zeker nu blijkt dat de budgetten

voor onderhoud van groen verder worden afgeknepen en bestuurlijke reorganisaties de beschikbaarheid van deskundigen op groengebied duidelijk heeft verminderd.

De Artsenijhof is voor de vereniging een bijzonder waardevol en historisch stukje Beatrixpark.

De grootste zorg voor de komende jaren vormen de karakteristieke, honderden meters buxushaagjes rond de plantvakken. Bijna alle haagjes zijn onherstelbaar aangetast door onder andere buxusschimmel. Samen met het stadsdeel moet snel gezocht worden naar een duurzame oplossing.

Sinds een paar jaar wordt er, nog op kleine schaal, zelf compost gemaakt. Dit willen de vrijwilligers graag uitbreiden. Eveneens wordt er voortdurend nagedacht over milieuvriendelijk onderhoud. Naast het werken in de hof geven de vrijwilligers ook actuele informatie over de beplanting.

In 2020 verschijnt een nieuwe editie van het Groene boekje, een door de vereniging uitgegeven overzicht van alle circa 250 planten, bomen en struiken in de hof en hun medicinale kenmerken.

KINDERBAD EN OMGEVING

Op mooie dagen wordt het bad dagelijks gevuld met schoon water en wordt de waterkwaliteit meermalen per dag gecontroleerd. Vanuit het stadsdeel wordt deskundig toezicht geregeld. Als de toezichthouder afwezig is, zorgt de kioskbeheerder voor het openen en schoonhouden van een bezoekerstoilet. De kinderspeeltuinen was aan verbetering toe. Via een uitgebreid participatietraject is er uiteindelijk een mooi ontwerp gemaakt dat in 2020 is voltooid. Op een zachte

ondergrond zijn verschillende speeltoestellen geplaatst. Het parkgebouw, waarvan een heel klein deel ook in gebruik is bij de vrijwilligers van de Artsenijhof, is – net als sommige pilaren rondom het kinderbad – regelmatig het doelwit van vandalisme, met name graffitispuiters.

Sommigen generen zich niet om hun behoefte achter het parkgebouw te doen als de toiletten gesloten zijn.

Het vindhek bij de entree Herman Heijermansweg wordt gebruikt waar het voor bedoeld is. Er tegenover bevinden zich tussen het rommelige en verwaarloosde groen de nutsgebouwtjes, die ook regelmatig beklad worden en als openbaar toilet worden gebruikt. Omdat Ziggo het bestaande gebouwtje uitbreidt en in gebruik neemt, ligt hier een kans om het hele gebied een goede opknappbeurt te geven.

GROTE VIJVER EN KASTANJERING

De staat van de kastanjabomen langs de ring wordt regelmatig gecontroleerd en zieke bomen worden gekapt. Vervanging is verplicht, maar onderzocht wordt of dit wel een goede plek is voor dit type kastanjabomen.

De fontein spuit al jaren niet meer, eerst omdat deze werd gebruikt als nestplek door meerkoetjes, nu omdat er problemen zijn met de electriciteitstoevoer voor de pomp.

Ook dit heeft onze aandacht, evenals het slechte beheer van de vasteplantenring rond de vijver. Vaste planten waren overwoekerd door onkruid en alles werd in de nazomer van 2019 tot op de grond grofweg afgemaaid. Het is nu de vraag of deze vasteplantentuin geheel opnieuw moet worden aangelegd.

GROTE WEIDE EN EREPLATEAU

Op de grote weide is in oktober 2018 het kunstwerk (Future Past Glory) ter ere van Jakoba Mulder, de ontwerpster van het park, onthuld. Dit is ontworpen en gemaakt door het kunstenaarsduo Heringa|Van Kalsbeek.

Volgens planning worden hier in 2020 enkele bankjes met zicht op dit werk geplaatst. Dit geldt ook voor een goed leesbare – dus niet in het gras verstopte – plaquette met informatie over het kunstwerk.

De vele – door honden gegraven – kuilen in de speelweide baren ons zorgen, omdat de weide ook gebruikt wordt door scholen uit de omgeving voor sport en spel. Voor de twee treurbeuken aan weerszijden van het voetpad hebben wij de monumentale bomenstatus aangevraagd, net als voor nog enkele andere markante bomen in het park.

Op het ereplateau staat nog steeds een koepel uit de Floriade van 1972, die aan vervanging toe is. Zo'n zelfde koepel stond ooit ook bij de grote vijver, maar die is al lang geleden gesneuveld en weggehaald. We willen graag nieuwe paviljoenen.

ENTREE C. DOPPERKADE EN ROSENTHALBANK

Drijfvuil hoopt zich op onder de brug; dat wordt gebruikt als broedlocatie door watervogels. Een reigerkolonie heeft zich gevestigd in de hoge naaldbomen bij de ingang; deze lijkt in de loop van de jaren steeds kleiner te worden.

De nieuwe Rosenthalbank, die rond een fraaie amberboom is geplaatst, staat sinds het verhogen en verbeteren van de paden veel te laag. Maar veel erger nog: de amberboom is moedwillig afgezaagd en na twee

jaar nog steeds niet vervangen. Dit ondanks herhaalde verzoeken hiertoe door het bestuur. Hetzelfde geldt voor het verwijderen van de vele bramenstruiken en andere woekeraars die het oorspronkelijke groen aan het zicht onttrekken en soms verwurgen.

WILDE BLOEMENWEIDE MET SASSAFRASSEN

Na jarenlange discussie is in 2019 eindelijk het onderhoud van de wilde bloemenweide opgepakt door het stadsdeel. De oude grond werd afgegraven en vervangen door geschikte, voedselarme grond waar vervolgens met behulp van vrijwilligers, waaronder een aantal kinderen, zaadjes werden uitgestrooid. Pas in het tweede jaar zal zichtbaar worden hoe deze zaden/bloemen zich ontwikkeld hebben. Gezien de lange droogte die na het inzaaien volgde, zullen er mogelijk weinig bloemen opkomen. Dan moet het wellicht nog een keer onderhanden genomen worden. In de zomer van 2020 is door een hoveniersbedrijf – in opdracht van de gemeente – aan de rand van de bloemenweide een perceel afgegraven tot grondwaterniveau, omdat dit was aangewezen als prioriteitsgebied vanwege de sterk woekerende Japanse duizendknoop (een infasieve exoot).

De drie bomen (sassaflassen), die ter ere van professor Jan Lever – die vaak door het park wandelde en er veel over heeft gepubliceerd – zijn gelukkig wel tot wasdom gekomen.

BEETHOVENKAVEL

In het Uitvoeringsbesluit van 2007 heeft Amsterdam de plannen neergelegd voor het zuidwestelijke deel van het park. Kantoren, woningen en voorzieningen met een bouwvolume van totaal 87.000 m2 komen in een gebied waar

voorheen een school, een kerk, een gemeentewerf en de natte vallei langs de A10 lagen.

Met de komst van de kantoren van AKZO Nobel en Stibbe en nieuwbouw van het St. Nicolaaslyceum is het zuidwestelijke deel van het park definitief veranderd in een stedelijk gebied. Gelukkig zijn groene verblijfsplekken gecreëerd tussen de twee kantoorgebouwen en bij de school (het Beethovenplein). De nieuwe waterpartij, de nieuwe brug en de inrichting van dit deel van de Prinses Irenestraat zijn definitief.

Begin 2020 is gestart met de voorbereiding van twee nieuwe woontorens langs de snelweg. In de zomer werd deze locatie als tweede gebied aangewezen waar het hoveniersbedrijf de Japanse duizendknoop moest verwijderen. Daarnaast is voorzien in iets compactere, minder hoge appartementsgebouwen langs de Prinses Irenestraat. Daartussen en eromheen komt zoveel mogelijk groen en een ondergrondse parkeergelegenheid, ontsloten via de Christiaan Neefestraat aan de zuidzijde. De gebouwen worden niet tot aan het water gebouwd; er zal altijd de mogelijkheid blijven om via een voetpad rond deze nieuwe vijver te lopen.

Twee andere gebouwen die op deze Beethovenkavel staan (kapel en convict) verwierven een monumentenstatus en kennen een maatschappelijke en/of culturele bestemming. Inmiddels is er vrij ver gevorderd overleg om hier een dependance van het Conservatorium (AHK) te huisvesten, gecombineerd met een horecavoorziening op de begane grond en een kleine concertzaal in de kapel.

Over de toekomst van het grote witte kunstwerk/speelobject, dat niet voldoet en regelmatig beklad en

af en toe in brand gestoken wordt, zijn wij in onderhandeling met de gemeente. Onze oplossing is simpel: verwijderen.

RAI-GEBIED

De grenzen van het bestemmingsplan RAI lopen langs de westzijde van het park. De inmiddels gebouwde parkeergarage langs de Groene zoom (de ‘wokkel’) levert voor het park gelukkig geen problemen op, en het in 2020 geopende Nhow-hotel met 600 kamers kijkt wel uit over het park, maar vormt geen belemmering.

De RAI als buurman geeft soms overlast bij grootschalige evenementen. We zijn blij dat die evenementen dáár plaatsvinden en niet in het park. Volgens het gemeentelijk evenementenbeleid hoeven er slechts enkele, kleinschalige, eendaagse evenementen in het park te worden gehouden. Bij een groot evenement op het Europaplein, zoals Kingsland, worden met zowel het stadsdeel als de RAI goede afspraken gemaakt over de looproutes door het park.

Strand Zuid, ooit een mooi initiatief om de saai, op sommige plaatsen zelfs uitgesproken lelijke achterzijde van de RAI, beter te benutten, te verlevendigen en te verfraaien, is in de loop van de jaren uitgegroeid tot een fikse evenementenlocatie. Met name bij omwonenden wekt deze ergernis op. Parkbezoekers ervaren Strand Zuid, zeker nu de westzijde van de Boerenwetering weer geheel zichtbaar is, niet als storend, maar dit zou wel eens kunnen veranderen als de plannen voor een terrasuitbreiding midden in de havenkom van de Boerenwetering toch doorgaan. Begin 2020 lopen er nog allerhande procedures en bezwaren, ook vanuit onze vereniging.

ZUIDASDOK

Het verbreden en ondergronds brengen van de A10 en de daarmee gepaard gaande aanpassingen aan het onderliggende wegennet, openbaar vervoer, kabels en leidingen stuiten toch op meer problemen en kosten dan aanvankelijk werd aangenomen.

Het opnieuw bekijken van nut en noodzaak van de plannen zal leiden tot aanpassingen/veranderingen.

Voor het park betekent dit hoe dan ook dat er gedurende lange tijd werkzaamheden zullen plaatsvinden en dat de ringweg op zal schuiven richting het park. Als de bouw van de tunnel doorgaat, zal aan de zuidzijde van het park de tunnelmond worden aangelegd met daarop bouwwerken voor ventilatie, toezicht en veiligheid, die zichtbaar zullen zijn vanuit het park.

Door geluidsschermen zal het verkeerslawaaï worden afgezwakt, maar met de aanleg van extra sporen zal ook het treinverkeer toenemen met onder andere internationale treinen (dus ook douanefaciliteiten), waaraan onderhoud gepleegd moet worden.

Tussen RAI en vuistenheuvel komt onder de A10 een lange fiets/voetgangerstunnel die beslist niet gebruikt mag worden als passage voor snelverkeer.

STERKTE- EN ZWAKTEANALYSE

a. Sterke punten

- Het voortbestaan van het park worden door alle betrokken overheden onderschreven. Dat wordt versterkt door de status van gemeentelijk monument van het oudste deel. Daarmee zijn de oorspronkelijke structuur en kwaliteit gewaarborgd.
- Het park ligt tussen de A10, RAI en Zuidas in een steeds meer versteende omgeving. Dat vraagt om meer aandacht voor het bestaande groen. Daarom is het draagvlak voor behoud van het park breed; dat weerspiegelt zich in het groot aantal vrienden.
- Het bestuurlijke en ambtelijk overleg met stadsdeel Zuid en de Zuidas vindt met enige regelmaat plaats in goede sfeer en op basis van vertrouwen.
- De continuïteit binnen de vereniging heeft het park altijd goede diensten bewezen en waarborgt dit ook

voor de toekomst.

- Het park heeft grote cultuurhistorische waarde, een bijzonder ontwerp in een stedelijk verdichtende omgeving. Er staan bijna driehonderd verschillende soorten bomen en kent een grote biodiversiteit.
- Het ontwerp en de aanleg van het park leiden ertoe dat het park gebruikt wordt door mensen die rust en groen waarderen.
- Het Beatrixpark is een van de weinige parken in Amsterdam waar honden ongelijnd mogen lopen, waardoor onder alle weersomstandigheden hondenbezitters elkaar ontmoeten. Hiermee voeren zij ook een soort sociale controle uit.
- Door ligging en karakter is het park alleen geschikt voor een klein aantal kleinschalige evenementen.
- Het park is altijd toegankelijk, ook voor de vogelaar die in alle vroegte bijzondere vogels wil spotten.
- Onze goed gedocumenteerde en steeds actuele website is inmiddels een onmisbare informatiebron voor heel Amsterdam.

b. Zwakke punten

- De voortdurende reorganisatie binnen de gemeente Amsterdam betekent voor het bestuur dat we steeds met andere, niet goed ingevoerde ambtenaren te maken hebben. Dit komt de ambtelijke kennis en deskundigheid omtrent het park en de continuïteit van de belangenbehartiging door de vereniging niet ten goede.
- In tegenstelling tot andere parken, zoals het Amstelpark, is het Beatrixpark niet afsluitbaar, bijvoorbeeld bij calamiteiten als een zware storm.
- Het parkmeubilair en de bruggen verkeren in slechte staat van onderhoud. Zo is een van de voetgangersbruggen (brug 449) bij de Beethovenvijver al in het vroege voorjaar afgesloten vanwege veiligheid. Deze zal pas op z'n vroegst medio 2021 worden vervangen.
- Onduidelijkheid bestaat over het beheer en onderhoud van de sloten en andere waterpartijen en de oevers.

c. Kansen

- In het gemeentelijke beleid is in een sterk verstedelijkte omgeving als verlengstuk van de Zuidas-ambities op de huidige locatie een goed geoutilleerd park onmisbaar.
- Het gestructureerde overleg dat de diverse gemeentelijke organen met onze vereniging voert is voor beide partijen van wezenlijk belang.
- De beoogde bestemming van convict en kapel (Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten) biedt mogelijkheden om de culturele uitstraling van het park te vergroten.

- In deze tijd waarin biodiversiteit een steeds belangrijkere rol speelt, kan het park met zijn bestaande gevarieerde flora en fauna een nog grotere bijdrage leveren aan de wezenlijke verbetering van de leefomgeving. De gevarieerde beplanting in de Artsenijhof speelt hierin een grote rol.
- Gezien de ligging van het park, temidden van bestaande en wellicht nieuwe onderwijsinstellingen, ligt hier een mogelijkheid om meer jongeren actief bij het park te betrekken.
- In 2021 bestaat onze vereniging veertig jaar en is daarmee de oudste parkvereniging van Amsterdam.
- Een aantal elementen zijn aangebracht ter gelegenheid van de Floriade in 1972, zoals de stenen cirkels bij de grote weide en het ereplateau. Wellicht kan in het jubileumjaar 2022 aandacht aan geschonken worden aan deze 'jonge monumenten'.
- In 2023 bestaat het park maar liefst 85 jaar.

d. Bedreigingen

- De verbreding van de A10 en de ligging van de tunnel en de tunnelmond met het gebouwtje daar bovenop tasten het verblijfsklimaat van het park voor altijd aan.
- De beoogde hoogbouw zal het karakter, de beleving en de zichtlijnen van het park definitief veranderen.
- In de gebiedsplannen anno 2020 voor stadsdeel Zuid wordt het Beatrixpark nergens met name genoemd. Omdat zich in het park weinig grote problemen voordoen, kan dit gebrek aan focus leiden tot verminderde aandacht van de gemeente.
- Bij het ondergronds brengen van de A10 zal het park jarenlang grenzen aan een diepe bouwput, met alle risico's van ongeoorloofd gebruik van park(delen) en paden.
- Het systeem van het verlenen van vergunningen is redelijk ongrijpbaar. De drie instanties die vergunningen verlenen, centrale stad, stadsdeel en omgevingsdienst, communiceren onderling slecht. De drie niveaus van beslissingen nemen en de verschillende niveaus van kennis aangaande het park komen de effectiviteit en efficiëntie van de diverse overleggen niet ten goede.
- De nog te bouwen woontorens zullen voor een sterke toename van verkeer en parkeerdruk langs de rand van en in het park zorgen, zowel auto's (randen van het park) als fietsers (in het park). De druk op het park zal aanzienlijk toenemen.
- Gebrek aan handhaving leidt tot ongewenst gemotoriseerd vervoer (scooters, brommers) en ongewenste gebruikers.
- Het steeds krappere wordende budget voor onderhoud van groen kan leiden tot onherstelbare schade.
- Als Strand Zuid toestemming krijgt om uit te breiden,

kan dit leiden tot toenemende drukte, lawaai en zwerfvuil.

- Nu de druk op de binnenstad steeds verder toeneemt, zien sommigen het gebied Zuidas en daarmee het Beatrixpark als overloopgebied. We houden deze ontwikkelen alert in de gaten.

- Wellicht wil de gemeente het aantal en de omvang van evenementen in groene, stille parken als deze uitbreiden, hetgeen wij altijd zullen afwijzen.
- Er gaan stemmen op om het park te verfraaien met Singapore als voorbeeld; dit is echter niet wat we voorstaan.

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Het bestuursbeleid blijft onveranderd gericht op het realiseren en instandhouden van een parkleefmilieu van de hoogst mogelijke kwaliteit.

In de afgelopen jaren zijn de volgende zaken bereikt:

- het tegenhouden van de ‘derde afslag’ van de A10 door het park
- de verwerving van de gemeentelijke monumentenstatus van het park (2005)
- het ‘vierseizoenenoverleg’; het kwartaaloverleg met de afdeling groenvoorzieningen over aan de orde zijnde (beleids)ontwikkelingen
- de incidentele subsidiëring door de gemeente Amsterdam voor de Artsenijhof, waar vrijwilligers sinds 2000 de (medicinale) planten onderhouden
- sinds 2013 staat bij de grote speelweide een zogenaamde koningslinde, geplant ter gelegenheid van de kroning van Willem Alexander
- de ontwikkeling van een verzorgde, actuele website – met een Engelstalig deel - en van een full-colour halfjaarlijkse nieuwsbrief
- de ca. 300 vrienden waarvan het e-mailadres bekend is, krijgen verschillende keren per jaar een actueel bericht over ontwikkelingen
- het realiseren en financieren van naambordjes op bomen en struiken

- Waternet heeft een aantal watertappunten bij ingangen aangelegd
- faciliteren van de maandelijkse IVN-wandeling door park en Artsenijhof
- het verwerken van schenkingen en donaties van particulieren en organisaties (ANBI)
- ledenwerving, mede door het realiseren en verspreiden van promotiematerialen door twee folders (word vriend & algemene informatie)
- het realiseren van nieuwe informatiepanelen – met algemene informatie bij drie entrees, een bij de Artsenijhof en een bij het kinderbadje
- realisatie van het eerbetoon aan Jakoba Mulder: Future Past Glory van het kunstenaarsduo Heringa|Van Kalsbeek, dat in oktober 2018 werd onthuld
- regelmatige aanpassing van de bestaande statuten
- het actualiseren van de financiële - en ledenadministratie in digitale vorm
- een nieuw e-mailadres werd aangemaakt (mail@vriendenbeatrixpark.nl)
- vernieuwing van de bestuurssamenstelling
- de oprichting van een actieve werkgroep die meerdere keren per week de Japanse duizendknoop en andere woekeraars tegengaat, omdat dit geen prioriteit lijkt te hebben bij de gemeente.

COMMUNICATIE

Er wordt veel gedaan op het gebied van informatieverstrekking over het Beatrixpark: in 2005 verscheen het boekje Het Beatrixpark - Kroniek van een Amsterdams Stadspark. Deze uitgave is alleen via de vereniging verkrijgbaar. In 2012 verscheen een nieuwe versie van het Groene Boekje met een inventarisatie van de in de Artsenijhof aanwezige medicinale planten, struiken en bomen. In 2020 ziet een geheel herziene versie van het Groene Boekje het licht, in een oplage van 400. Op de site wordt regelmatig een update gezet van het actuele plantenbestand per vak; ook in het Engels.

De door veel leden zeer gewaardeerde halfjaarlijkse Nieuwsbrief verschijnt sinds 2008 in kleur. De omvang is toegenomen, evenals het aantal vaste rubrieken. We zullen deze op papier blijven uitgeven.

Ook de website www.vriendenbeatrixpark.nl blijft een gedegen informatiebron, die tevens functioneert als archief voor het bestuur en anderen. Conform de wetgeving (AVG) is overgestapt op een beveiligd https-webadres.

Bijna driehonderd vrienden, waaronder perscontacten, krijgen regelmatig mails toegezonden.

Het bestuur heeft bij de gemeente de domeinnaam beatrixpark@amsterdam.nl geclaimd.

In 2019 heeft de vereniging op eigen initiatief de zeer verouderde informatieborden in het park vervangen door nieuwe borden; daartoe hebben we onder meer in eigen beheer een geheel bijgewerkte plattegrond laten maken. In de toekomst zullen we zowel die plattegrond als de borden frequenter dan voorheen bijhouden.

In 2019 is de Bomenkaart verschenen; een overzicht - op een genummerde plattegrond - van alle bomen in het park die voorzien zijn van bordjes. In de komende jaren wordt het aantal bomenbordjes uitgebreid; de Bomenkaart wordt dan telkens aangepast en is voor de leden en andere belangstellenden beschikbaar. Initiatief en kosten hiervoor liggen geheel bij de Vrienden zelf.

Achter de schermen gebeurt ook veel: het in 2019 aangeschafte speciale leden-administratie-programma wordt de komende jaren gebruikt voor adequaat beheer van de financiën. Daardoor wordt de vereniging minder afhankelijk van de inzet van individuele bestuursleden en voldoet zij aan de eisen van een ANBI-organisatie.

OVERIGE ZAKEN DIE DE AANDACHT VRAGEN

Het verenigingsbestuur wordt regelmatig geattendeerd op allerlei ongewenste ontwikkelingen en situaties als:

- vandalisme en moedwillige vernielingen
- vervuiling, met name door scholieren
- gemotoriseerd verkeer op de paden
- graffiti op gebouwen, banken en ander parkmeubilair
- honden in gebieden waar hun aanwezigheid niet is toegestaan
- afmeren van boten aan de parkzijde Zuideramstelkanaal en Boerenwetering
- Het bestuur blijft hier alert op en schakelt de verantwoordelijke instanties in.

Daarnaast geeft zij aandacht aan:

- vervanging van groen dat elders in het park verloren gaat
- het voorkomen (en eventueel bestrijding) van alle vormen van (bouw)overlast
- het volgen van gemeentelijke plannen en besluiten voor zover deze het park betreffen
- aandacht blijven schenken aan groene geluidsschermen tussen het park en de bouwwerkzaamheden bij de A10
- blijvend vernieuwen van het bestuur ten behoeve van de verjonging en continuïteit

PLATTEGROND BEATRIXPARK

SPECIALE LOCATIES

- a** Artsenijhof
- b** Parkgebouw (wc)
- c** Ereplateau
- d** Rosenthalbank
- e** Coniferenhoek
- f** Koningslinde
- g** Speelobject

BEELDEN

- Zeemeermin **1**
- Leeuwen **2**
- Vleugelvormen **3**
- Your life is calling **4**
- Spelende Hond **5**
- Flora **6**
- Speelplastic **7**
- Pinguïns **8**
- L'après-midi d'un faune **9**
- Future Past Glory **10**

VERENIGING VRIENDEN VAN HET BEATRIXPARK

De vereniging is opgericht in 1981 om het park tegen uitbreidingen van de omliggende bebouwing te beschermen en goed beheer en onderhoud te stimuleren.

Anno 2019 bestaat die taak nog steeds, aangevuld met ondermeer het helpen handhaven van de gemeentelijke Monumentenstatus van het oude gedeelte; de coördinatie

van de vrijwilligers in de Artsenijhof; het geven van voorlichting via gedrukte Nieuwsbrieven, elektronische nieuwsberichten en de website; het voortdurend overleggen met locale en gemeentelijke bestuurders van stadsdeel en Zuidas. De vereniging Vrienden van het Beatrixpark heeft op dit moment zo'n 1000 leden.

VRIEND WORDEN

Het Beatrixpark is een kostbaar stukje groen in de stad, op een kostbare plek in Amsterdam Zuid. De vereniging kan alle steun gebruiken bij onze inzet voor het behoud van het park. U kunt veel doen (in het bestuur), als vrijwilliger in de Arsenijhof werken of Vriend of Vriendin worden en blijven, zodat onze stem een groter gewicht in de schaal legt.

Bent u al Vriend en kent u iemand in uw omgeving die ook enthousiast is over het Beatrixpark, geef hem of haar dan de tip dat Vriend(in) worden al kan vanaf **5 euro** per jaar!

U kunt onderstaand strookje doorgeven, maar aanmelding via de site is natuurlijk ook mogelijk.

WWW.VRIENDENBEATRIXPARK.NL

JA! Ik word Vriend(in) van het Beatrixpark

naam (Hr/Mw)

adres

e-mail adres

postcode & woonplaats

handtekening

telefoonnummer

stuur mij elektronische nieuwsberichten

ja

nee

STUUR DIT STROOKJE NAAR HET SECRETARIAAT: WILLEM PIJPERSTRAAT 35, 1077 XL AMSTERDAM

U kunt ook een mailtje sturen naar mail@vriendenbeatrixpark.nl. U krijgt dan een bevestigings-bericht van ons en informatie over het overmaken van de jaarlijkse bijdrage.